

Relationer

Vi ved fra udviklingspsykologien, at relationer er livsvigtige. Nærmere bestemt, så er kvaliteten af de menneskelige relationer vi indgår i livet igennem, afgørende for vores trivsel, vores evne til at lære, og vores mentale og følelsesmæssige udvikling. Dette gælder både børn og voksne. Når vi som fagpersoner gerne vil skabe de bedste betingelser for netop læring og udvikling hos målgruppen, er det derfor nyttigt at have redskabet Relationer i sin værktøjskasse. Det bruges både til at blive klogere på, hvilke relationer der opleves som betydningsfulde for fokuspersonen, og til at få italesat og konkretiseret ønsker og tiltag ift. udvikling (eller afvikling) af udvalgte relationer.

Hvordan gør man?

Man starter med at afklare, hvad fokus skal være og ofte vil "Relationer generelt i vedkommendes liv" være udgangspunktet for udfyldelsen. Men ønsker man at undersøge, hvilke klassekammerater eleven ser sig selv samarbejde godt med, så vælger man at koncentrere sig om eleverne i 8.a. og indplacerer klassekammeraterne i relations cirklerne. Vil man gerne afdække, hvilke relationer borgeren oplever som støttende i forhold til et indsatsmål, som fx forvaltning af økonomi, så spørger man specifikt til, hvem borgeren oplever støtter ham, mens man holder sig under overskriften "hjælper mig med min økonomi". Jo tydeligere fokus er, desto mere kvalificeret vil selve skemaarbejdet forme sig.

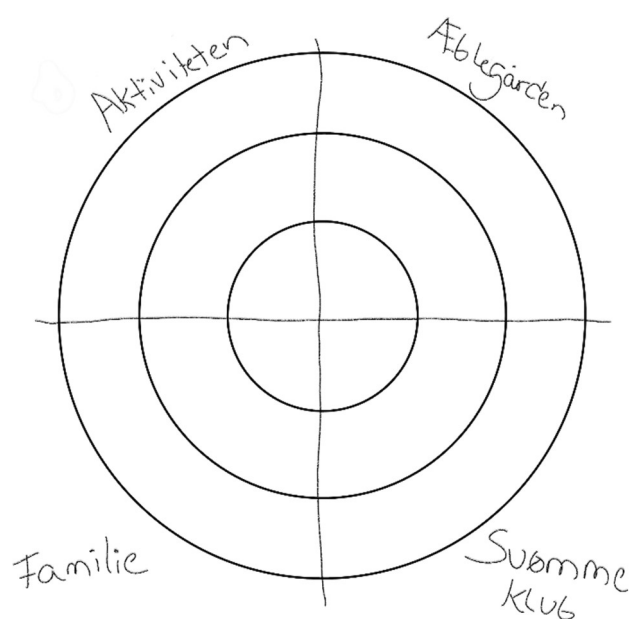
Dernæst skal man bestemme, hvad de tre cirkler skal repræsentere. De tre cirkler skal forstås som forskellige kategorier, som man sammen med den anden taler sig lidt ind på, inden man indplacerer relationerne. I skoleeksemplet med samarbejdede klassekammerater, vil kategorierne kunne lyde: 1) Samarbejder rigtig godt med, 2) Samarbejder nogenlunde med og 3) Samarbejder mindre godt/skidt med. I eksemplet med at støtte beboeren i målet 'stabil økonomi', vil kategorierne kunne lyde: 1) Dem, der hjælper mig med at overholde budgettet, 2) Dem, der ikke kender til mine udfordringer med økonomien, men som er økonomisk fornuftige, og 3) Dem der medvirker til, at jeg overskrider mit budget, ved fx at presse mig til at bruge mere, end jeg har. Det vigtige er her, at sproget og kategorierne giver mening for fokuspersonen, så opgaven er til at arbejde med.

Nu kan cirklerne udfyldes med navne, initialer eller billeder, hvorved man opnår et "her og nu – billede" af situationen, som den opleves af den pågældende. Dernæst kan det være relevant at afklare, om der er relationer, som eleven eller borgeren ønsker at 'rykke på'. Det kan både være i betydningen at 'komme nogen nærmere', eller modsat at have mindre med at gøre. Disse ønsker skrives ind i boksen '**ønsker**', hvorefter vi til sidst arbejder i boksen '**tiltag**', hvor vi noterer beslutninger om, hvilke indsatser vi vil lave ift. ønskerne. Ønsker en elev fx at kunne samarbejde med flere klassekammerater, kunne et tiltag være at afprøve ny samarbejdsmakker i næste gruppearbejde. Ønsker borgeren at involvere en kammerat i sit mål om 'stabil økonomi', kan et tiltag være at fortælle kammeraten om sit økonomiske mål, næste gang man ses. Ønsker borgeren at få støtte fra sin værge ift. indsatsmålet, kan tiltaget være en samtale med fagpersonen, borgeren og værgeren, med dette formål.

Relationer er et skema, der kræver, at fokus og cirklernes kategorier afstemmes og defineres. Når dette er på plads, viser redskabet sig som en meget brugbar metode til at åbne op for samtaler om de livsvigtige støttende og beskyttende relationer. Om muligt sker dette i samarbejde med fokuspersonen, men det vil ofte være mindst lige så relevant, når vi arbejder med mennesker, som ikke selv kan være deltagende. Her kan vi med vores kendskab til det andet menneske udfylde skemaet med relevante hypoteser om relationernes betydning for vedkommende. I de tilfælde, hvor man som fagperson vurderer, at der er (for) få af disse kvalitativt udviklende relationer, kan processen også afstedkomme indsatser, der retter sig mod udviklingen af flere beskyttende relationer. Eller indsatser ift. at møde helt nye mennesker, som fx at få en besøgsven.

I nogle tilfælde vil det give bedst mening for fokuspersonen, at vi forholder os til vedkommendes relationer ved, som beskrevet, at placere dem ud fra en vurdering af tryghed, tillid og tilknytning. Hvis forståelsen af denne inddeling kan understøttes af farver, kunne man med fordel farve inderste cirkel grøn, midterste gul og den yderste rød. Dette kunne for nogen give et tydeligere billede af virkeligheden.

I andre tilfælde kunne det være mere meningsfyldt at arbejde ud fra funktioner. Man kunne inddele cirklerne i felter, ved at tegne streger igennem cirklerne - som så kunne få relevante overskrifter. For barnet i skolen kunne det fx være: Samarbejde i klassen, frikvarterer, sfo og fritid. Mens det for beboeren på bostedet kunne være: Aktiviteten, Æblegården, hos forældrene og til svømning. I disse tilfælde vil vi kunne bruge skemaet til at forholde os til relationer i vedkommendes liv, men opdelt i konkrete områder, hvilket kan være med til at give et godt overblik for mange. Det handler således om at finde de kategorier, der giver mening for den enkelte. At skabe et relationelt overblik, som giver mening for vedkommende, og som indfanger og illustrerer fokuspersonens oplevede virkelighed.

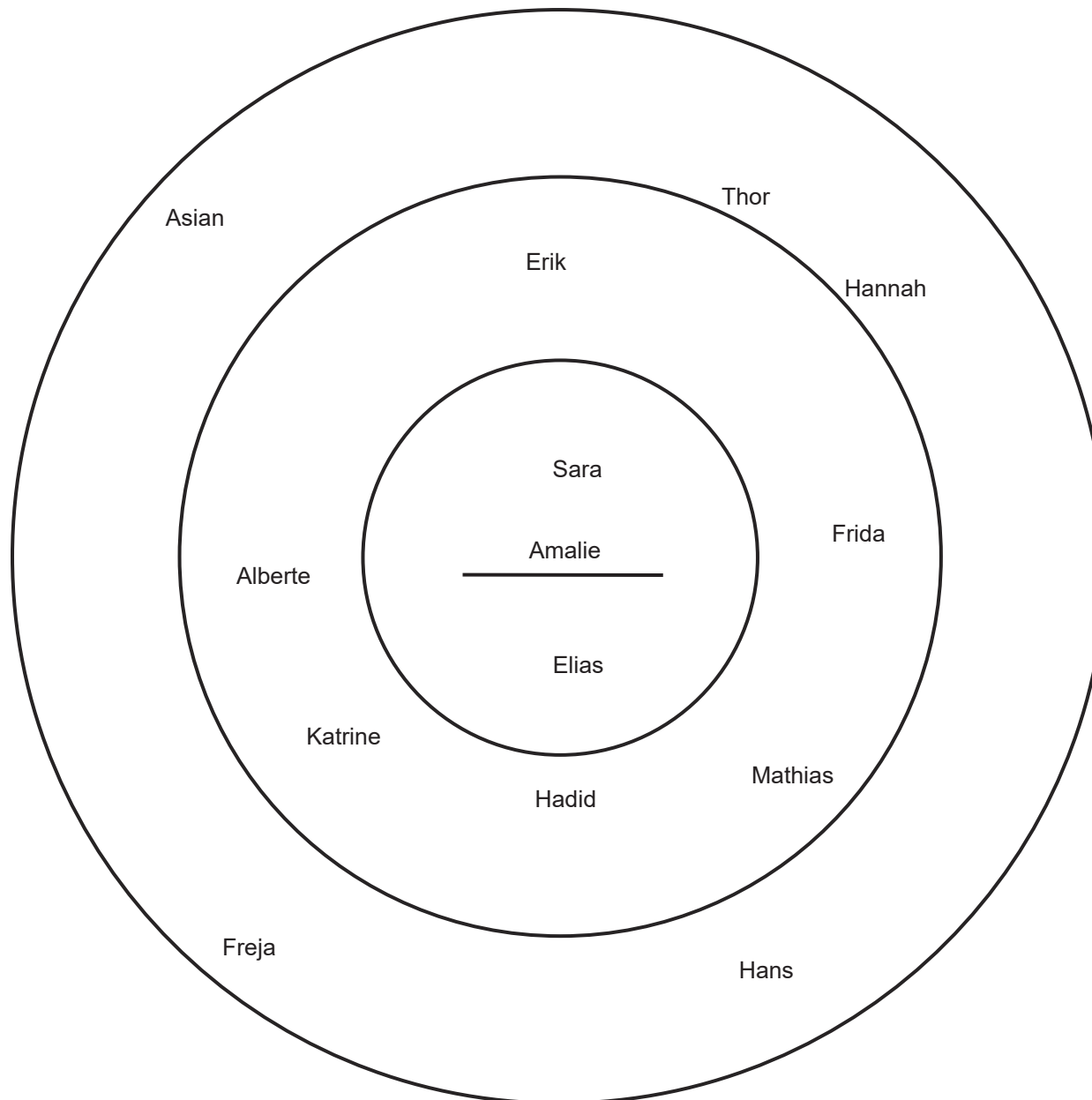
Navn & dato:

Amalie, 3. sep 2021

Relationer

Udfyldt af:

Amalie og Finn

Ønsker:

Amalie kunne godt ønske sig at få flere ind i den lille cirkel, især Frida og Alberte.

Amalie ville ønske, at hun kunne være lige så tryk sammen med Frida, som hun til tider kan være med Alberte.

Amalie kan godt føle sig lidt alene, når der er pause. Hun ville ønske, at hun havde mod på at være sammen med flere af de andre.

Tiltag:

Vi aftaler, at vi i en periode forsøger at lave grupper, hvor Amalie er sammen med Frida og Alberte. Og at Amalie ved tomands-opgaver indimellem sættes sammen med Frida; særligt hvis det er opgaver, som Amalie føler sig tryk ved at lave.

Næste gang der skal laves plan for nye sidemakkere, vil vi tage hensyn til, at Amalie kommer til at sidde ved nogen fra mellemste cirkel, så hun kan få mere kontakt med dem.